

Från svensk teaterscen till hela världens filmdukar

Berättelse

Stellan Skarsgård föddes den 13 juni 1951 i Göteborg. När han var barn flyttade familjen ofta, och han bodde på flera olika orter innan han hamnade i Uppsala. Redan som tonåring började han spela teater, och han var bara i tjugooårsåldern när han hade hunnit med en hel del roller på scen, i tv och i film. Under många år var han anställd vid Dramaten, den stora nationalscenen i Stockholm, vilket gav honom en grundlig skolning som skådespelare.

Det stora genombrottet kom 1982. Då spelade han huvudrollen i Hans Alfredsons film "Den enfaldige mördaren", där han gestaltade en utsatt man som behandlas illa av sin omgivning. Rollen gjorde djupt intryck på publik och kritiker. Skarsgård fick en Guldbagge för bästa manliga skådespelare, och han belönades dessutom med en Silverbjörn på filmfestivalen i Berlin. Plötsligt var han ett känt namn långt utanför teaterns värld.

Trots att han var etablerad i Sverige nöjde han sig inte med det. Han började ta roller i utländska filmer och lärde sig att arbeta på engelska. Den danske regissören Lars von Trier blev viktig för honom, och deras samarbete i "Breaking the Waves" från 1996 öppnade dörrarna till en internationell karriär. Därefter syntes Skarsgård i en lång rad Hollywoodfilmer, däribland "Good Will Hunting" och den färgglada musikalfilmen "Mamma Mia!".

Han har spelat allt från tunga dramaroller till lättsamma komedifigurer, vilket visar hur bred han är som skådespelare. På senare år nådde han en helt ny publik genom tv-serierna "Chernobyl", som gav honom en Golden Globe, och Star Wars-serien "Andor". Å andra sidan har han aldrig glömt sina rötter, utan återvänder gärna till svenska produktioner.

Stellan Skarsgård är far till åtta barn, och flera av dem är också skådespelare. Familjenamnet Skarsgård har därför blivit känt över hela världen, men det var Stellan som gick först. Hans historia handlar om en envis hantverkare som byggde sin karriär roll för roll, och som bevisade att en svensk skådespelare kan nå ända ut till de största filmdukarna.

Ordlista

ORD	FÖRKLARING
nationalscen	landets största och viktigaste teater
grundlig	noggrann och ordentlig
skolning	utbildning och träning i ett yrke
genombrott	när man plötsligt blir känd och lyckas
gestalta	spela och visa en roll på scen eller film
utsatt	någon som är svag och har det svårt
belönades	fick ett pris för något bra

ORD	FÖRKLARING
etablerad	välkänd och säker på sin plats
samarbete	när två personer arbetar tillsammans
bred	Hon är en bred artist som både sjunger och dansar.
envis	ger inte upp, fortsätter trots motstånd
hantverkare	person som är skicklig på sitt arbete

Läsförståelsefrågor

---

1. Var och när föddes Stellan Skarsgård?
  1. I Stockholm 1951
  2. I Göteborg 1951
  3. I Uppsala 1982
2. Vad menas med att han fick en “grundlig skolning” vid Dramaten?
  1. Han lärde sig yrket ordentligt under lång tid
  2. Han gick i en vanlig skola där
  3. Han undervisade andra skådespelare
3. Vilken film blev hans stora genombrott?
  1. “Breaking the Waves”
  2. “Mamma Mia!”
  3. “Den enfaldige mördaren”
4. Vad hände efter genombrottsfilmen 1982?
  1. Han slutade som skådespelare
  2. Han blev känd även utanför teatern och fick flera priser
  3. Han flyttade tillbaka till Göteborg
5. Varför blev samarbetet med Lars von Trier viktigt?
  1. Det gjorde honom rik på en gång
  2. Det hjälpte honom att börja en internationell karriär
  3. Det fick honom att sluta med film
6. Stämmer påståendena med texten? Svara **ja**, **nej** eller **det står inte i texten**.
  1. Skarsgård har bara spelat allvarliga dramaroller.
  2. Flera av hans barn arbetar också som skådespelare.
  3. Han tjänade mest pengar på serien “Andor”.
7. Vad fick Skarsgård för tv-serien “Chernobyl”?
8. Förklara med egna ord vad meningen “det var Stellan som gick först” betyder.
9. Vilket pris fick han på filmfestivalen i Berlin?
10. Texten kallar honom “en envis hantverkare”. Vad vill författaren säga med det om hur Skarsgård byggde sin karriär?

Diskussionsfrågor

- Skarsgård byggde sin karriär långsamt, roll för roll. Tror du att tålamod är viktigt för att lyckas i ett yrke? Varför?
- Han lämnade en trygg plats i Sverige för att prova något nytt utomlands. Skulle du våga göra något liknande?
- Flera av hans barn valde samma yrke som honom. Vad kan vara bra och vad kan vara svårt med att följa en förälders yrkesväg?
- **Skriv (4–5 meningar):** Berätta om en person som du beundrar för sitt arbete. Vad gör personen, och varför imponerar hen på dig?